

Gemeente Middelburg
Samenleving

Kanaalweg 3
Postbus 6000
4330 LA Middelburg

Tel (0118) 675 000
Fax (0118) 623 717
info@middelburg.nl
www.middelburg.nl

Adviesraad Sociaal Domein
T.a.v. mevrouw H. Vonk
Koudekerkseweg 129
4335 SL Middelburg

uw kenmerk -	uw brief van 29 oktober 2023	ons kenmerk 559367	bijlage(n) -
contactpersoon P. Savenije	doorkiesnummer 0118 67 57 14	datum 14 november 2023	datum verzending

onderwerp

Gevraagd advies – Beleidskader bestaanszekerheid, meedoen naar vermogen en inburgering 2023-2027 Middelburg

Geachte leden van de Adviesraad Sociaal Domein,

Hartelijk dank voor uw reactie van 28 oktober 2023 op ons gevraagde advies over het beleidskader bestaanszekerheid, meedoen naar vermogen en inburgering 2023-2027 Middelburg.

Wij vroegen u en de Sociale Cliëntenraad Walcheren in eerste instantie om ons half augustus 2023 van advies te voorzien. De Sociale Cliëntenraad Walcheren gaf aan dat dit voor hen niet haalbaar was. Dit door de tussenliggende periode van de zomervakantie. Wij hebben daarom onze planning aangepast en uw raad verzocht ons uiterlijk 2 oktober van advies te voorzien. Om dit advies te kunnen geven, stuurden wij u op 4 september een conceptversie van het beleidskader. Ter voorbereiding op deze conceptversie zijn wij op verschillende momenten met elkaar in gesprek geweest. In deze gesprekken zijn inzichten en uitgangspunten wederzijds gedeeld.

Op 20 september heeft u een eerste mondelinge reactie gegeven op het concept beleidskader van 4 september. Tijdens dit gesprek boden wij u aan om u een volgende versie van het beleidskader toe te sturen op 19 oktober. U heeft daarvoor geen schriftelijke reactie gegeven op 2 oktober en enkel schriftelijk gereageerd op de versie van 19 oktober. U heeft ons op 28 oktober 2023 uw definitieve advies toegezonden. Hierin formuleert u 15 voorstellen, die wij hieronder stuk voor stuk behandelen.

Alvorens hierop in te gaan, wil het college u bedanken voor de uitgesproken waardering voor dit beleidskader. We zijn blij dat u onze inspanning herkent om uw eerder gegeven adviezen en voorstellen te verwerken in het beleidskader.

onderwerp

Gevraagd advies – Beleidskader bestaanszekerheid, meedoen naar vermogen en inburgering 2023-2027 Middelburg.

NB: u heeft in uw brief voorstel 13 niet genummerd. Dat hebben wij alsnog gedaan.

1. In het voorwoord ook verwijzen naar de oorlog in het Midden Oosten.

De oorlog in Israel grijpt ons allen aan. We hebben dan ook begrip voor uw behoefte om hiernaar te verwijzen in het voorwoord van wethouder Louws. We verwijzen immers ook naar de oorlog in Oekraïne. Toch nemen we uw advies hier niet over. Naar de oorlog in de Oekraïne verwijzen we omdat hier een directe relatie ligt met de gemeentelijke opgave om ontheemden te begeleiden en een plek te geven in onze gemeente. Dit doet een direct en aanzienlijk beroep op onze uitvoeringscapaciteit en op de sociale voorzieningen in onze gemeente. Hoewel we constateren dat de oorlog in het Midden Oosten spanningen oplevert in de Nederlandse samenleving, levert het (vooralsnog) geen directe aanvullende opgave op voor de gemeente Middelburg. Met diverse andere schrijnende conflicten elders in de wereld, zoals Soedan en Jemen, zou het ons inziens niet correct zijn in dit verband naar de oorlog in Israel te verwijzen.

Concluderend: We nemen uw advies onder punt 1 niet over.

2. In de aanleiding, in relatie tot de huisvestingstaakstelling voor inburgeraars ook de druk op de woningvoorraad door arbeidsmigranten te noemen.

Het klopt dat de druk op de totale woningvoorraad in Nederland ook beïnvloed wordt door arbeidsmigranten. Ook in Middelburg speelt er een tekort aan huisvesting voor deze doelgroep. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat - anders dan bij statushouders - arbeidsmigranten in Middelburg zelden een beroep doen op de sociale huurvoorraad. Dit komt omdat het vaak gaat om kortdurend verblijf (4 maanden en korter). Afgaande op de ervaringen van woningcorporaties en particuliere verhuurders leggen arbeidsmigranten daarom weinig extra druk op de sociale huurvoorraad. Oplossingen voor dit vraagstuk moeten vooral gezocht worden in vormen van flexwonen. We hebben uw opmerking als voetnoot verwerkt in het beleidskader.

Concluderend: Wij nemen uw advies onder punt 2 over.

3. De financiële gevolgen van het beleidskader op te nemen in het beleidskader, alvorens de gemeenteraad om goedkeuring wordt gevraagd.

Zoals eerder met u besproken, hoort er een financiële paragraaf bij dit beleidskader. Met dit beleidskader geven we invulling aan al eerder door de gemeenteraad beschikbaar gestelde budgetten, dan wel aan extra middelen en hiervoor bestemde middelen die door het Rijk zijn toegekend aan gemeenten voor opgaven die onder dit beleidskader vallen. Wij hebben een financieel overzicht toegevoegd.

Concluderend: Wij nemen uw advies onder punt 3 over.

4. De ASD adviseert om voor de uitvoeringsagenda een analyse te maken van de verschillende doelgroepen en hierbij gebruik te maken van de NIBUD profielen.

In eerdere gesprekken met uw raad heeft u geadviseerd om voor het onderdeel bestaanszekerheid een analyse te maken van de verschillende doelgroepen van ons beleid en hiervoor gebruik te maken van de NIBUD profielen. Dat is echter niet mogelijk, omdat we op dit moment geen gebruik maken van deze systematiek. Eerder heeft de gemeente al besloten om haar armoedemonitor te laten uitvoeren door onderzoeksbureau Kwiz. De wijze waarop Kwiz rapporteert, sluit niet aan bij de NIBUD profielen. Wel zullen we bij onze uitvoering nader bekijken hoe we de verschillende doelgroepen het beste kunnen ondersteunen.

onderwerp

Gevraagd advies – Beleidskader bestaanszekerheid, meedoen naar vermogen en inburgering 2023-2027 Middelburg.

We onderkennen het belang van een zo actueel mogelijk inzicht in de uitwerking van ons beleid op de verschillende doelgroepen/ huishoudtypen. Naar aanleiding van uw advies hebben we daarom aan het beleidskader toegevoegd dat de gemeente voornemens is om in 2026 zo nodig een nieuw onderzoek uit te voeren naar de effecten van ons minimabeleid. Hierbij zullen we ook overwegen om dit uit te laten voeren door het NIBUD.

Concluderend: Wij nemen uw advies onder punt 4 gedeeltelijk over.

5. De ASD stelt voor beter te onderbouwen (bijvoorbeeld aan de hand van positieve ervaringen van andere gemeenten) waarom Stichting Urgente Noden (SUN) als nieuwe partij gefinancierd zou moeten worden.

We weten op dit moment al dat andere gemeenten positieve ervaringen hebben met deze stichting. Voor inwoners ontsluit SUN aanvullende (landelijke) fondsen. Voor gemeenten biedt het meerwaarde, omdat er meer mogelijkheden komen om inwoners te ondersteunen die volgens gemeentelijke regelingen en/of landelijke wetgeving niet voor hulp in aanmerking komen. Ter verduidelijking hebben we hierover een passage opgenomen in het beleidskader. Of het als initiatief ook passend is voor de gemeente Middelburg, moet blijken uit het in het beleidskader genoemde draagvlakonderzoek. We nodigen de ASD van harte uit om als partij mee te kijken en het college hierover desgewenst nader te adviseren.

Concluderend: Wij nemen uw advies onder punt 5 over.

6. De ASD geeft het college in overweging om een natura “bonnen pakket” samen te stellen en beschikbaar te stellen aan de doelgroep. Hiervoor zouden de bestedingen vanuit het fonds sport en cultuur zich goed lenen.

Op dit moment is voor ons niet duidelijk wat uw ideeën zijn met betrekking tot een bonnenpakket in natura. Over uw ideeën op dit gebied moet eerst nader overleg plaatsvinden, alvorens we dit als college ter overweging opnemen in ons beleid. We verzoeken u daarom hierover eerst in gesprek te gaan met de betrokken ambtenaren.

Concluderend: Wij nemen uw advies onder punt zes niet over.

7. De ASD adviseert om een doelstelling te koppelen aan de versterking van de regionale samenwerking op het gebied van SROI. Ook adviseert zij om aan te geven hoeveel mensen in de gemeente al een dergelijke werkplek hebben gevonden.

In het door onze gemeenteraad vastgestelde meerjarenbeleid van Orionis is opgenomen dat de 3 Walcherse gemeenten samen er naar streven om voor eind 2025 30 extra mensen een plek te hebben gegeven. Dit streven houden wij vast en hebben we ter verduidelijking toegevoegd als voetnoot in het beleidskader. Ook de meest actuele cijfers over het aantal mensen dat op dit moment al voor onze gemeente aan het werk is via een SROI constructie is als voetnoot opgenomen.

Concluderend: Wij nemen uw adviezen onder punt 7 over.

8. De ASD adviseert om geen overbodig onderzoek te doen en na te gaan hoe andere gemeenten (Rotterdam en Groningen) al antwoorden hebben gevonden op vragen met betrekking tot de uitvoerbaarheid en de maatschappelijke waarde van basisbanen.

Het onderzoek waarnaar in het beleidskader verwezen wordt, bestaat onder andere uit een verkenning van ervaringen uit andere gemeenten (waaronder Rotterdam en Groningen). In ons onderzoek kijken we naar de voor- en nadelen van het model, waarbij we rekening houden met uitvoerbaarheid, bereik van de beoogde doelgroep en de daaraan verbonden kosten. Kortom, onze werkwijze sluit aan bij het advies van de ASD.

onderwerp

Gevraagd advies – Beleidskader bestaanszekerheid, meedoen naar vermogen en inburgering 2023-2027 Middelburg.

Concluderend: Wij nemen uw advies onder punt 8 over.

9. De ASD stelt voor om In aansluiting op het voorstel met betrekking tot de basisbaan willen we u voorleggen om de mogelijkheid van een basisinkomen te onderzoeken voor mensen in de bijstand die niet bemiddelbaar zijn voor de arbeidsmarkt.

Het college staat op het standpunt dat het al dan niet invoeren van een basisinkomen inkomensbeleid is. Gemeenten mogen geen inkomensbeleid voeren. Dit is voorbehouden aan de wetgever. We zullen daarom geen onderzoek doen naar het invoeren van een basisinkomen. We wachten eventuele veranderingen in landelijke wetgeving af.

Concluderend: Wij nemen uw voorstel onder punt 9 niet over.

10. De ASD stelt voor om in het onderdeel inburgering onderscheid te maken tussen verschillende doelgroepen. Zo zou er wat de ASD betreft meer aandacht mogen zijn voor vrouwen die willen werken en voor mensen met een hogere opleiding.

Wij zijn er geen voorstander van om op voorhand in ons inburgeringsbeleid en in dit beleidskader onderscheid te maken tussen verschillende doelgroepen. Wel vinden we het van belang om maatwerk te kunnen leveren. Dat betekent dat er zo veel mogelijk aangesloten wordt bij de talenten, kennis en interesses van de persoon die het betreft. In de uitvoering zorgen we er daarom bijvoorbeeld wel voor dat er voldoende aanbod is voor HBO en universitair geschoolden.

Conclusie: het college neemt uw advies onder punt 10 niet over.

11. DE ASD dringt er bij het college op aan om een aantal vaste evaluatiemomenten in te stellen om vast te stellen of de uitvoeringspraktijk tot succesvolle inburgering heeft geleid. Daarbij stelt u voor vooraf meetbare doelen te definiëren.

Hierover is eerder met uw adviesraad gesproken. Hierin is uitleg gegeven over de wijze waarop het college samen met de ambtelijke organisatie sturing geven aan de uitvoeringspraktijk. Voor het onderdeel inburgering loopt deze sturing op een aantal manieren. Bijvoorbeeld via ons reguliere subsidieproces. Hierin leggen wij onder meer via beschikkingen vast welke prestaties wij van de door ons gesubsidieerde uitvoeringsorganisaties verwachten. Subsidieontvangers leveren hiervoor activiteitenplannen en verantwoordingen aan ons op. Voor de leerroutes loopt onze sturing via de inkoop en dus contractafspraken met de aanbieder.

Op dit moment ziet het college geen aanleiding om buiten onze reguliere wijze van sturen en verantwoorden vaste evaluatiemomenten in te stellen of doelen te formuleren bovenop de reeds genoemde systematiek.

Concluderend: Wij nemen uw advies onder punt 11 niet over.

12. De ASD adviseert om erop toe te zien dat er voldoende informatie en kennis is bij de gemeente om (zo nodig) bij te kunnen sturen op de gedelegeerde en/of gemandateerde taken aan Orionis. U schrijft: "De opdracht voor Orionis moet helder zijn en Orionis zal de gemeente Middelburg van adequate management informatie moeten voorzien".

In dit advies lezen wij de veronderstelling dat de gemeente over onvoldoende informatie beschikt voor het geven van sturing aan de GR Orionis. Voor ons is onvoldoende duidelijk waar u dit op baseert. We zijn graag bereid om hier een keer nader met u over in gesprek te gaan. Vooruitlopend daarop het volgende.

Aan de GR Orionis zijn bevoegdheden van de raden, colleges en burgemeesters overgedragen. Dat gaat bijvoorbeeld om regelgeving en beleid op het gebied van de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Dat betekent dat de gemeenten daar (vrijwel) geen formele bevoegdheden meer over hebben, maar regelgeving, beleid en uitvoering overlaten aan de GR Orionis Walcheren. Het (gemeenschappelijk) beleid dat

onderwerp

Gevraagd advies – Beleidskader bestaanszekerheid, meedoen naar vermogen en inburgering 2023-2027 Middelburg.

door de GR wordt uitgevoerd, wordt niet vastgesteld door raden en colleges van de deelnemende gemeenten. Wel hebben deelnemende gemeenten de mogelijkheid om zienswijzen te geven op beleidsvoorstellen en hebben gemeenteraden budgetrecht.

Via deelname in het Dagelijks Bestuur (DB) en het Algemeen Bestuur (AB) van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Orionis Walcheren participeert de gemeente Middelburg in deze GR. Het DB ontvangt managementinformatie. Het DB legt beleid voor aan de gemeenteraad. Gemeenteraad kan zienswijzen meegeven en het AB neemt een definitief besluit met inachtneming van de zienswijzen van de 3 gemeentes. De gemeenteraad heeft wel budgetrecht en stelt de begroting vast.

Het opstellen en verbeteren van de informatievoorziening is een continu en doorlopend proces waarvoor binnen het DB en AB aandacht is. Ook middels ambtelijk overleggen is er uitwisseling over beleid en uitvoering.

Concluderend: We nemen uw advies niet over omdat we binnen de GR constructie voldoende informatie van Orionis ontvangen om te kunnen sturen. We zijn graag bereid om u een keer nader te informeren over de besturing binnen de GR Orionis Walcheren.

13. U stelt voor om ontbrekende cijfers over de inburgering nader in te vullen (trajecten Orionis, Scalda en andere organisaties).

Op dit momenten zijn de door u genoemde cijfers voor de Inburgeringswet nog niet volledig uit onze sturingsinformatie te halen. Dit komt omdat het voor een belangrijk deel relatief nieuwe taken betreft, waarvoor de sturingsinformatie nog moet worden ingeregeld. Hier wordt overigens op dit moment volop aan gewerkt, zodat deze informatie snel in 2024 beschikbaar komt.

Concluderend: We kunnen uw advies om cijfers over inburgeringstrajecten op te nemen op dit moment niet overnemen, omdat de informatie hierover nog onvoldoende beschikbaar is. Zodra de informatie beschikbaar komt, zijn wij graag bereid u deze alsnog te doen toekomen.

14. U stelt voor om voor een uitvoeringsagenda concrete doelen af te spreken met alle betrokken partners waarover periodiek gerapporteerd wordt.

Zie onze eerdere reactie op voorstellen 11 en 12.

Concluderend: We nemen uw advies onder punt 14 niet over.

15. U geeft aan een voorkeur te hebben om investeringen te doen in preventie en vroegsignalering. Dit om toekomstige kosten beter beheersbaar te houden.

Wij zijn met u van mening dat investeringen in preventie en vroegsignalering van belang zijn onder andere voor het beheersbaar houden van de kosten (overigens vraagt dit wel om een lange adem). Om die reden investeert de gemeente Middelburg bijvoorbeeld in een sterk sociaal team en in goede vroegsignalering op het gebied van schulden.

Concluderend: We nemen uw advies onder punt 15 over.

Tot slot. We zien en waarderen uw grote betrokkenheid bij ons beleid op het terrein van het sociaal domein. We zien dat u veel tijd en aandacht besteed aan de advisering van ons als college. Daar zijn we u erkentelijk voor.

Wij nemen uw adviezen serieus, maar niet altijd over. We hopen in goed overleg nog lang met uw raad te kunnen samenwerken. We maken dan ook graag gebruik van uw aanbod om bij de uitvoering van het beleidskader op uw advies te kunnen rekenen.

pagina
6 van 6

onderwerp

Gevraagd advies – Beleidskader bestaanszekerheid, meedoen naar vermogen en inburgering 2023-2027
Middelburg.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Middelburg,
de secretaris, de burgemeester,

mr. A. van den Brink mr. H.M. Bergmann